

Šmílův DAF

Haazinu 5773

13. tišri 5773
29. září 2012

Časy pro tento týden:

čas tfilin od 5:54 | šma jisrael do 8:55 | mincha od 13:21 | západ slunce 18:45 | tři hvězdy 19.17

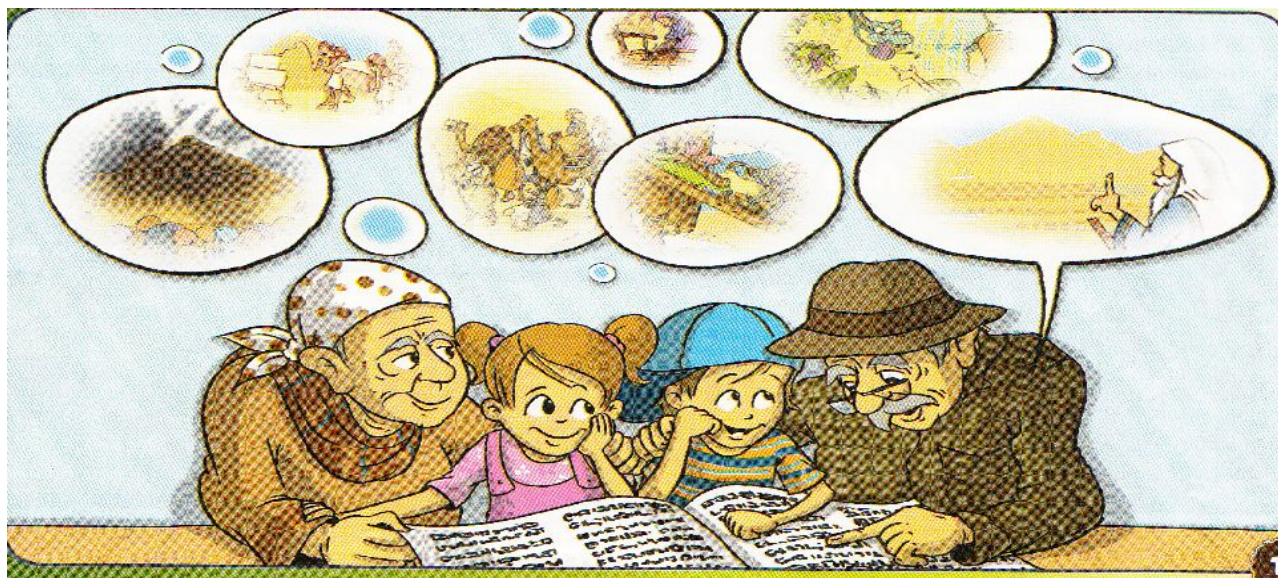
začátek šabatu: 18:29 | konec šabatu: 19:32

Kratce | Bekicr

Šabat šalom.

Ano, šabat šalom! Už jste si asi odvykli, ale Daf je tu zpět. Od jara z něj byly jen střípky v podobě nezastavitelného rav Jarona Ben Davida a jeho drašot. Mimochodem, říkal jsem si, že je na čase, je začít překládat - jsou skvělé. Ale po zkušenostech z minulých měsíců už raději nic neslibuji. Času je málo. A nemalá část volných chvil padá na vrub jiných aktivit - Pyramideta a pyramidek. Tak snad vás potěší alespoň ten fakt, že ještě do zimy vyjde Pyramideto s tematikou židovských měsíců a svátků.

Ale zpět k Daf a paraše Haazinu. Je zajímavé, že úplně na závěr příběhu Tóry stojí před Mošem nečekaný úkol, nenadálá Boží prosba. *"Napiš mi písničku a nauč ji syny Izraele."* Mošemu zbývá už jen několik hodin života, ale vše musí stranou a Moše komponuje. (Ne náhodou je mottem souboru Mišpacha větička: *"Z nebeských síní je síň hudby ta nejmenší a nejnižší. Ale tomu, kdo se chce přiblížit Bohu, stačí, když vstoupí jen do ní."*) Podle tradice byla onou písní celá Tóra. Písňe mají sílu prostoupit celou naši bytostí. Přirozeně mám na mysli ty dobré písňe. Hudba rezonuje v našich duších. Slova písňe a jejich smysl máme hluboko vryta a jsme schopni si je vybavit i po dlouhé době. Písňe jsou duší lidské řeči. Jsou vlastně i něčím víc - jsou řečí lidské duše. Moše svou písň naučil Jehušuu a shromážděný lid a je jen na nás, jakou písň budou z našich úst slýchat naše děti. Bude to remcavý brumlot o tom, jak je těžké vést v Čechách židovský život? Nebo něco jiného?

Alijot | Rychloparaša

Kohen: Mošeho závěrečná píseň, ve které si za svědky bere „nebe i zemi“.

Levi: Moše připomíná nejstarší historii židovského národa, smlouvu mezi Bohem a praotci.

Šliši: Připomínka vzpurného chování židovského lidu cestou pouští do Zaslíbené země.

Revii: Varování, že Bůh může před námi skrýt svou tvář (HESTER PANIM).

Chamiši: Ujistění, že Bůh svůj lid nikdy neopustí.

Šiši: Závěr písně, v níž jsme ujistěni o trvalosti Božího slibu.

Švii: Povinnost pamatovat si slova „této Písně“. Moše vystupuje na horu Nevo, odkud spatří zemi Izrael a kde zemře.

Haftara (Šmuel 2 22:1-51): Davidova píseň v délce celé paraši.

Micvot sidry Haazinu

V Haazinu není žádná z 613 MICVOT, pokud se držíme rozdělení uvedeného v knize SEFER HACHINUCH. Ovšem Rambam s naší sidrou pojí zákaz JAJIN NESECH, neboli nekošer nálevního vína. A protože opakování není nikdy dost, vysvětleme si vše ještě jednou.

- **JAJIN NESECH** je víno, které bylo připraveno nebo užito k modloslužebnému aktu, primárně k úlitbě, nálevní oběti. Otázku mešního vína ponechme stranou. JAJIN NESECH je vždy nekošer, jeho zákaz je přímo zákazem z Tóry (MIDEORAJTA) - a to nejen pro Rambama. Jako vše nekošer může i JAJIN NESECH znekošernit nádobí.
- Oproti tomu **STAM JEJNAM** je víno, které sice není určeno k modloslužbě, ale nebylo vyrobeno košer způsobem. (Košer víno smí vyrábět jen zbožný halachický Žid.) Tomu také odpovídá označení STAM JEJNAM znamená "prostě jejich víno". Zákaz pít STAM JEJNAM je od rabinů (MIDERABANAN).
- Občas ještě narazíme na pojem **JAJIN MEVUŠAL**, neboli víno převařené. Jde totiž o to, že když se otevřeného košer vína dotkne Nežid, stane se z košer vína STAM JEJNAM. Naštěstí, protože k modloslužbě se historicky používala pouze vína nepřevařená, stačí, když košer víno převaříte, a pak už se ho může dotýkat, kdo chce. A ještě lepší zpráva - pasterizace stačí a o tu se už většinou postarají výrobci, například Moše Váša.

Pro dospělé | Dvartora

Rav Jaron Ben DAVID: Bud' me připravení na pád!

Každý, kdo vidí a slyší, ví, že podstata reklamy vězí v krátkém a jednoduchém sdělení, které si lze snadno zapamatovat. Po celou knihu Dvarim se Moše úpěnlivě snažil odradit lid Izraele od modloslužby a zdá se, jako kdyby mu v samém závěru knihy PR agentura poradila, aby finální sdělení bylo krátké, poutavé a pokud možno umělecky hodnotné. Důkazem nám může být paršat Haazinu.

Čeho vlastně chtěl Moše svou písní dosáhnout? Co řekl nad rámec již vyřčeného v průběhu celé Páté knihy? Zdá se mi, že na rozdíl od předchozích pasáží, není Mošeho cílem lid zastrašovat či varovat. To ostatně udělal již v míře vrchovaté v paršat Ki Tavo. Cílem písně je připravit národ na to, co ho v budoucnu nevyhnutelně čeká.

Po celý měsíc Elul a v deseti dnech pokání v nás rezonuje touha být lepšími a stejně tak si přejeme, aby i příští rok byl lepší, než ten minulý. Lidé na sebe berou předsevzetí, jako kdyby měli

být od nynějška úplně jinými bytostmi. Toto nadšení většinou pozvolna vyprchá v dnech následujících po Dni smíření, kdy se vše láme a lidé se vrací tam, odkud svou cestu za nápravou nastoupili. Zdá se, že nejsou schopni významnější změny. Tak k čemu byla veškerá ta TŠUVA a všechny ty jomkipurové modlitby, když se stále jen pohybujeme v kruhu?

Samozřejmě že odpověď na tuto otázku se liší člověk od člověka. Samozřejmě, že se události rok co rok stále opakují. A tak musí vždy po jomkipurovém vzednutí logicky následovat pokles. S tím jen těžko něco naděláme. Naším přáním by ale měl být stav, ve kterém jsou pády kratší (nebo lépe řečeno mělčí) než předchozí a následná stoupání.

Pokud se člověk nesmíří s nevyhnutelností pojomkipurového pádu, nejenže se pádu stejně nevyhne, ale navíc kvůli své nepřipravenosti utrpí újmu. Něco uvnitř se v něm může polámat či dokonce zlomit.

A stejná pravda platí i o Izraeli jako celku. V okamžiku, kdy stáli před Moše Rabejnu, byli všichni připraveni udělat vše, co si přál. Vždyť Moše je vyvedl z Egypta, vedl je po celých dlouhých čtyřicet let putování pouští, aby se nyní s nimi před svou smrtí naposledy rozloučil. Jak by ho mohli zradit? A přesto jim Moše do očí sděluje, že až umře, tak se oni, národ, zkaží a upadnou. Říká jim: „Vím, že se to stane. Jen chci, abyste na to byli připravení.“ Budete-li připravení, budete schopní rozpoznat první příznaky pádu a zareagujete rychleji– napraveníte se včas. Pokud ale nebudete připravení, zbystříte pozornost až později a o to víc bolestivé bude vaše procitnutí.

Celá Mošeho píseň je velmi neurčitá. Dalo by se říct zašifrovaná. I proto se komentátoři přou, zda se události v ní zaznamenané vztahují k židovské historii jako celku nebo jen k době do konce prvního Chrámu. Ramban vidí v textu písně náznak událostí až do doby závěrečného vykoupení, jiní dokládají na textech knihy Soudců a knihy Královské, že Mošeho píseň pokrývá „jen“ období, kdy Židé pobývali v zemi, kterou jim Bůh dal, s tím, že období galutu Moše ve své písni vůbec neřeší.

Já si myslím, že píseň byla v takto vágní podobě napsána úmyslně, abychom se mohli podílet na tvorbě vlastní historie (a ovlivňovat ji). Tak tomu bylo při východu z Egypta, tak při prvním zničení Chrámu a babylónském exilu, tak tomu bylo při ŠIVAT CION (návratu z Babylonie), tak tomu je dnes a tak tomu jistě také bude i v případě vykoupení budoucího - posledního.

V podstatě je jen na nás, která interpretace textu je správná. Jisté však je, že trápení, která náš národ za celou tu dlouhou dobu postihla, jsou nezměrně větší než ta, která uvádí Mošeho píseň. Tak si jen přejme, aby se naplnila její závěrečná slova: „Radujete se, národy, s jeho lidem, vždyť on pomstí krev svých služebníků a svou zemi, svůj lid, zprostí viny.“

Rabbi Sacks: Ten muž - Moše

Bůh Mošemu nedovolil vstoupit do země Zaslíbené. Na rozdíl od mnohých z nás na ni směl pouze pohlédnout z vrcholu hory Ejvarim. Mošeho život se uzavírá a umírá vůdce, osvoboditel, zákonodárce. Moše vyvedl otroky z Egypta, z izolovaných jedinců vytvořil národ. Byl to Moše, kdo rozmlouval s Bohem, kdo prováděl zázraky a znamení, dal lidu zákony, bojoval s nimi, když zhřešili, bojoval za ně, když se modlil za Boží odpouštění. Moše lidu Izraele zasvětil svůj život a lid mu zlomil srdce, když opakovaně nedokázal obstát a žít podle jeho vznešených očekávání.

Každé doba dává Mošemu svou podobu. Každá doba má svou představu o Mošeho podobě. Každý máme svou představu Mošeho. Pro mystikou nadané je Moše tím, kdo vystoupal na horu Sinaj a střetl se s anděly, kteří se nechtěli smířit s představou, že by Tóru měli dostat lidé z masa a kostí. "Pracují snad andělé, aby potřebovali den odpočinku?" "Mají snad JECER HARA, aby je bylo třeba varovat: "Nesmílněte!"" "Mají snad rodiče, které Tóra přikazuje ctít?"

Pro učence byl Moše největším z rabínů. RABEJNU. Náš rabín. Ne král, ne vůdce, ne vojévůdce, ale učenec a znalec náboženského práva. Role, kterou obtěžkali tou nejvyšší autoritou. Šli dokonce tak daleko, že podle midraše Moše promíjí Bohu jeho vlastní slib. Protože učenec může

má právo zrušit slib.

Pro Fila byl Moše filozof. Platonův král-filozof. Osvíceně vládl svému lidu, dal mu zákony, zbudoval instituce, ustanovil jeho zvyky. Choval se důstojně a stoicky. Moudře. Ve Filově podání vidíme jakéhosi antického, řeckého Mošeho ne nepodobného Michelangelově soše.

Podle Rambama se Moše lišil od ostatních proroků ve čtyřech podstatných momentech. Jestliže ostatní dostávali svá proroctví ve spánku či transu, Moše byl bdělý. K jiným Bůh hovořil v náznacích, k Mošemu přímo a jasně. Jiní proroci byli vyděšení, když s nimi Bůh hovořil, Moše s Bohem hovořil tváří v tvář, jako muž rozmlouvá s mužem. Ostatní proroci museli podstoupit dlouhé přípravy, než k nim Bůh promluvil. Moše hovořil s Bohem kdykoliv to potřeboval.

Co je na biblickém obrazu Mošeho ale nejcennější, je jeho lidskost. Žádné jiné náboženství netrvá tak pevně a jasně na absolutní odlišnosti Boha a lidí, nebe a země, věčného a konečného. Jiné kultury narušily hranice, lidé v nich mají božské role a bozi lidské sklony. Mimochodem i judaismu existuje, byť okrajově, pohled na učence jako na světce. Ale Tanach je tomu na míle vzdálen. V něm není Bůh nikdy ničím menším než Bohem a člověk ničím větším než člověkem.

Moše je člověk. Vidíme ho se trápit. Vidíme ho, jak se rozčiluje. Vidíme ho, jak ztrácí víru v lidi, které vede. Vidíme ho prosit o možnost překročit Jordán a vstoupit do Zaslíbené země.

Tóra si dala záležet, aby nám sdělila, že nikdo neví, kde leží Mošeho hrob. To proto, aby se nestal poutním místem. Je snadné, po smrti, proměnit lidi ve svaté a polobohy. Tóra se tomu brání. "Každý může být spravedlivý jako Moše, každý může být hříšník jako Jerovám," napíše jednou Maimonides.

Moše není v judaismu zbožštěným předmětem úcty. Moše zůstává příkladem. Tóra sama ho tituluje skromně - ten muž Moše.

Závěr Mošeho příběhu naplňuje jeho lidskou podstatu, jeho smrtelnost. Existuje mnoho výkladů, proč nesměl vstoupit do Zaslíbené země, ale já trvám na tom, že to bylo prostě proto, že každá generace má svého vůdce. Ten, kdo byl vhodným typem pro vyvedení z otroctví, nemusí být vhodným typem pro osidlování země. Jiná doba vyžaduje jiné dovednosti. Neexistuje jeden správný model vůdce.

Byl to Franz Kafka, který to řekl přesně: "Moše byl po celý život na cestě do Kenaánu. Je neuvěřitelné, že ho mohl spatřit až na konci svého života. Tato smrtiplná scéna jen podtrhuje lidskou nedokonalost. Nedokonalost, protože lidský život by mohl trvat sebedéle a stejně by byl jen momentem. Moše neumírá před branami Izraele, protože by jeho život byl krátký, ale protože byl lidský.

Sidra v číslech | Šijury a aktualitky

- 53. paraša v Tóře (z 54), 10. paraše v knize Devarim (z 11), obsahuje 3 paršiot, všechny otevřené, skládá se z 52 vět, 614 slov a 2326 písmen, obsahuje 1 příkaz (podle Rambama) – JAJIN NESECH (zákaz pít a mít prospěch z vína vyrobeného k modloslužbě)
- Paršat Haazinu většinou bývá zároveň i ŠABAT ŠUVA (neboli šabat před Jom kipur), ale letos je až mezi Jom kipurem a svátkem Sukot (primární liturgický rozdíl je v haftaře).

Svět Doopravdy | Neklama

- Do Chanuky plánujeme vydat rozšíření hry Pyramideto - samostatně hratelné - s tematikou židovského kalendáře a svátků. Více o Pyramidetu zde: <http://www.pyramidky.cz>.
- Ukázka jednoho obrázku - poznáte o jaký měsíc jde?

